

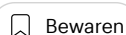
Vliegdennen op de heide bij Vierhouten. Foto Herman Engbers

Reportage Vuurveiligheid

Brandpreventie op de Veluwe: 'De natuur is het beste brandweerkorps'

Terwijl in Zuid-Europa bosbranden woeden en ook de Brunsummerheide even vlam vatte, neemt de Veluwe maatregelen om de risico's van een vuurzee zo klein mogelijk te maken. Volgens bos-expert Gerrit Jan Spek helpt de natuur daar een handje bij.

Wim Eikelboom 22 augustus 2025, 11:51

Bewaren

Delen

De felle zon geeft de bloeiende paarse heide bij Vierhouten een fletse kleur. Gerrit Jan Spek wijst naar een grote vrijstaande naaldboom met de takken tot de grond. "Zulke vliegdennen zijn in

de ogen van de brandweer gevaarlijke jongens. Ik zie dat anders.” Spek duwt wat takken opzij. Daaronder ontvouwt zich in de besloten schaduw van de vliegdend een wonderlijk groen schouwspel.

“Het is hier een *tiny forest*. Een mini-bosje met bijzondere inheemse loofboomsoorten.” Hij wijst op een jong vuilboompje, een paar eikjes, hulst en lijsterbessen. “Allemaal soorten die waardevol zijn voor de biodiversiteit en die brandvertragend werken. Probeer maar eens een eik in de fik te steken. Dat is bijna niet te doen.”

Op de Veluwe draagt de brandweer al jarenlang de boodschap uit: door hun hoge concentratie oliën en hars zijn bomen met naalden vatbaarder voor brand dan bomen met bladeren. Verwijder daarom zoveel mogelijk dennen, sparren en lariksen. Provincie Gelderland is bezig om langs provinciale wegen naaldbomen weg te halen. Dat gebeurt ook langs heidevelden.

Biodiversiteit als remedie

In de ogen van boskenner Spek slaat dat soms door. “Door naaldbomen tot brandstof te verklaren, maken ze er een simplistisch verhaal van. Die bomen kun je gerust laten staan als je er klimop tegenop laat groeien. Klimop is een plant die van nature voorkomt in Nederland en die heel waardevol is voor insecten. Dan is het brandgevaar bezworen met behoud van bomen.”

Advertentie

De beste remedie tegen bosbranden is volgens Spek de biodiversiteit van het bos te vergroten. “Ik moedig beheerders aan om natuurlijke successie van het bos meer ruimte te geven op de Veluwe. Dat wil zeggen dat het ecologisch proces z’n gang mag gaan. Dat leidt tot een rijker bodemleven waarin vocht wordt vastgehouden.”

Bos-expert Gerrit Jan Spek: 'Allerlei inheemse planten en dieren komen uit zichzelf terug als je hen daar de gelegenheid voor geeft.' Foto Herman Engbers

Op kleine schaal voltrekt zich dat, laat Spek zien op een voormalige boerenakker in het Kroondomein. Daar groeit boswilg, ratelpopulier en lijsterbes. Hij kijkt er liefdevol naar en strijkt over een wilgentak. Zijn missie is om brandveiligheid te combineren met meer soortenrijkdom op de Veluwe. “Het beste brandweerkorps is een boslandschap waarin alle inheemse planten en dieren weer zijn thuisgekomen.”

Een Veluws bos zoals het hoort

Bos aanplanten is in zijn ogen niet nodig. “De Veluwse bossen zijn strak gereguleerd door de mens. We spreken over de arme zandgronden. Maar die zijn door ons mensen arm gemaakt. Allerlei inheemse planten en dieren komen uit zichzelf terug als je hen daar de gelegenheid voor geeft. Dan ontstaat een Veluwse bos zoals het hoort, met veel variatie. Zulk bladerbos heeft een groot vochtvasthoudend vermogen.” Voorwaarde is wel dat de wildstand binnen de perken blijft, want edelherten, reeën en wilde zwijnen zijn dol op jonge boompjes.

Qua brandgevaar staat de Veluwe er best goed voor, vindt Spek. De heide blijft in zijn ogen het grootste risico. Een rookgranaat tijdens een militaire oefening veroorzaakte in april nog een grote brand op de Ginkelse Heide in Ede. Defensie zegt op hun eigen terreinen ook in te zetten op meer biodiversiteit in begroeiing, om de verspreiding van onverhoopt vuur te verkleinen.

“De Veluwe staat er qua brandveiligheid best goed voor, mede doordat het bos gemengder is geworden”, zegt bosecoloog Jan den Ouden. Alarmisme over brandrisico's vindt hij misplaatst. De situatie met de bosbranden in Zuid-Europa is volgens hem niet vergelijkbaar met de risico's die de Veluwe loopt. “Het gaat in Zuid-Europa om hele hete en intense droogtes die wij in Nederland nog niet kennen. Bij zulke droogtes telt niet meer het verschil tussen

naald- of loofbos, want dan zijn ook de loofbomen licht ontvlambaar geworden.”

Ook op en rond de vakantieparken op de Veluwe wordt gewerkt aan het omvormen van naaldbomen naar meer gemengd bos. Vanouds zijn veel coniferen aangeplant op huisjesparken, omdat die in de winter groen blijven en voor beschutting zorgen.

Geen coniferen maar inheemse struiken

“We moedigen parkeigenaren aan om die te vervangen door inheemse struiken. De groenblijvende laurier vinden we ook geen brandveilig alternatief”, vertelt Dennis Martens, coördinator brandveiligheid bij Vitale Vakantieparken op de Veluwe. Met aantrekkelijke subsidies stimuleren elf Veluwse gemeenten en provincie Gelderland campings en huisjesparken om hun begroeiing brandveiliger en natuurvriendelijker te maken.

Soms leidt dat tot discussies met de brandweer, legt Martens uit. “Dood hout vindt de brandweer gevaarlijk, terwijl dat ecologisch waardevol is. Dat geldt ook voor takkenrillen. Daar proberen we een compromis in te vinden.” Gerrit Jan Spek geeft als advies: “Maak rond elke camping en vakantiepark een voedselbos als buffer.”

Lees ook:

In beeld: Frankrijk vecht tegen grootste bosbrand in 76 jaar

Het zuiden van Frankrijk wordt geteisterd door [de grootste bosbrand](#) sinds 1949, en die is voorlopig nog niet onder controle.

Help ons door uw ervaring te delen: [Feedback geven](#)

Ook interessant voor u

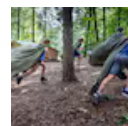
Op basis van bovenstaand artikel

Dit jaar al 497 wolvenaanvallen op vee, fors meer dan jaar eerder

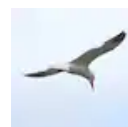
Reportage

In de Gelderse bossen komen de populaire boeken van De Grijze Jager tot leven. 'Aanleggen, richten, spannen, vuur!'

Natuurdagboek

Reuzensterms op laag water zoeken

De lijst met invasieve exoten wordt almaar langer, en laat zich maar lastig inkorten

Reportage

Palestijnse boeren raken hun land en water kwijt. 'Mijn inkomen, mijn werk, mijn leven: alles is in één dag verdwenen'

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

Over ons
Opiniestuk insturen
Privacystatement
Abonnementsvoorwaarden
Gebruiksvoorwaarden
Toegankelijkheidsverklaring
Cookiebeleid
Privacy-instellingen
Auteursrecht
Colofon

Service

Klantenservice
Bezorgklacht indienen
Bezorging pauzeren
Bezorging wijzigen
(Bezorg)adres wijzigen
Adverteren
Losse verkoop

Meer Trouw

Abonneren
Nieuwsbrieven
Krant
Webwinkel
RSS-feeds
Facebook
Android apps
iOS apps

Navigeer

Columnisten
Recensies
Archief

Op alle verhalen van Trouw rust uiteraard copyright.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@trouw.nl.

Trouw is onderdeel van DPG Media.

KvK Nummer: 34172906 | BTW Nummer: NL810828662B01
© 2025 DPG Media B.V. Alle rechten voorbehouden

